

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Rudolfa Čirča a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Ľubora Šeba v právnej veci žalobkyne **G. U.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. R. G., advokátom so sídlom v B., proti žalovanému **Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Mierová č. 19, o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 16 C 316/1999, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. februára 2008 sp.zn. 5 Co 509/06, 5 Co 51/08 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalobkyne **z a m i e t a**.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava II dňa 8.10.1998 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému náhrady škody, ktorá jej mala vzniknúť ako dôsledok neplatnosti právneho úkonu dražby prevádzkovej jednotky C., H., B.. Uviedla, že neplatnosť uvedeného právneho úkonu spôsobil žalovaný, preto je daná jeho všeobecná občianskoprávna zodpovednosť za škodu pozostávajúcu z ušlého zisku 3 135 540,-- Sk, z úrokov zo zaplatenej dražobnej ceny 654 240,-- Sk, z nákladov na právnu pomoc 42 000,-- Sk a z nákladov na znalecký posudok na vyčíslenie ušlého zisku 10 000,-- Sk. Spolu žiadala priznať (po zmene žaloby) náhradu škody 3 841 780 Sk s úrokmi z omeškania 17,6 % od 20.8.1998 do zaplatenia žalovanej sumy.

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 5. októbra 2005 č.k. 16 C 316/99-138 v spojení s doplňujúcim rozsudkom z 25. októbra 2006 č.k. 16 C 316/99-154 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 2 921 384,-- Sk a náhradu trov konania 165 266,-- Sk na účet jej zástupcu JUDr. F. F., to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol a rozhodol aj o povinnosti žalovaného zaplatiť na účet okresného súdu náhradu trov štátu 7 500,-- Sk. Takto rozhodol poukazujúc na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorého vyvodil záver, že žaloba je do výšky náhrady ušlého zisku v prisúdenej sume opodstatnená, pretože žalovaný nesprávnym zaradením prevádzkovej jednotky do zoznamu prevádzkových jednotiek určených na predaj vo verejnej dražbe spôsobil neplatnosť dražby, v dôsledku čoho žalobkyňa nemohla uskutočniť svoj zámer vykonávať v prevádzkovej jednotke podnikateľskú činnosť.

Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd na odvolanie žalovaného rozsudkom z 12. februára 2008 sp.zn. 5 Co 509/06, 5 Co 51/08 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol. Zároveň rozhodol, že žalobkyňa je povinná zaplatiť na účet súdu prvého stupňa náhradu trov štátu 7 500,-- Sk do troch dní, a že žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva. Zamietnutie žaloby odôvodnil neexistenciou základného predpokladu zodpovednosti za škodu a to samotnej škody vychádzajúc zo záveru, že v dôsledku absolútnej neplatnosti dražby žalobkyňa nenadobudla vlastníctvo k vydraženým veciam, preto nemohla očakávať zisk z podnikania a ani jej nemohla z tohto titulu vzniknúť žiadna škoda.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa. Žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Poukazovala na to, že zodpovednosť za škodu pre neplatnosť právneho úkonu výslovne predpokladá ustanovenie § 42 Občianskeho zákonníka, že neplatnosť dražby (určená právoplatným rozsudkom súdu) bola spôsobená nesprávnym úradným postupom jej organizátora – Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky (právneho predchodcu žalovaného), a v dôsledku toho jej bolo znemožnené vykonávať podnikateľskú činnosť v prevádzkovej jednotke a dosiahnuť predpokladaný zisk.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané proti právoplatnému rozsudku odvolacieho súdu oprávnenou osobou (účastníčkou konania) v zákonnej lehote (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a že je prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 veta za bodkočiarkou O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

Dovolací súd je podľa ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. viazaný uplatneným dovolacím dôvodom; z úradnej povinnosti skúma iba vady uvedené v § 237 O.s.p., a iné vady konania len vtedy, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady v zmysle § 237 O.s.p. a iné vady konania však zo súdneho spisu nevyplývajú. Dovolací súd preto skúmal správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, a to právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke zodpovednosti žalovaného za škodu.

Zmenu rozsudku súdu prvého stupňa a zamietnutie žaloby vo vyhovujúcej časti odôvodnil odvolací súd v podstate tým, že pri absolútnej neplatnosti právneho úkonu dražby prevádzkovej jednotky vznik škody v podobe ušlého zisku z podnikania neprichádza do úvahy. I keď dovolací súd sa s týmto záverom nestotožňuje, pretože vznik škody (aj ako ušlého zisku) v príčinnej súvislosti so zavineným protiprávnym spôsobením neplatnosti právneho úkonu nemožno vylúčiť, je rozsudok odvolacieho súdu správny z iného dôvodu.

Z hľadiska skutkového bolo dokazovaním vykonaným súdom prvého stupňa zistené, že žalobkyňa na dražbe konanej dňa 7.6.1992 postupom podľa zákona č. 427/1990 Zb. o prevode vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby (ďalej len „zákon č. 427/1990 Zb.“) vydražila prevádzkovú jednotku C., H.B. za cenu 962 000,-- Sk. Užívanie nebytových priestorov, v ktorých bola umiestnená vydražená prevádzková jednotka, jej nebolo umožnené a už niekoľko dní po dražbe, na základe návrhu podaného dňa 15.6.1992, bolo začaté konanie o neplatnosť dražby. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I z 1. júna 1998 č.k. 8 C 195/92-210, ktorý nadobudol právoplatnosť 30. júla 1998, bola určená neplatnosť právneho úkonu dražby uvedenej prevádzkovej jednotky. Z dôvodov tohto rozsudku vyplynulo, že neplatnosť dražby bola spôsobená nesprávnym zaradením

prevádzkovej jednotky do dražby (povolenie na dražbu bolo dané Ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky), ktorá nemala byť dražená z dôvodu, že k nebytovým priestorom, v ktorých sa nachádzala, mal právo nájmu iný subjekt.

Zákon č. 427/1990 Zb. ustanovil podmienky za ktorých bolo možné previesť vlastníctvo štátu k niektorým veciam, ku ktorým mali k 1. novembru 1990 právo hospodárenia štátne podniky, rozpočtové a príspevkové organizácie a národné výbory (ďalej len „organizácie“) na určené fyzické alebo právnické osoby. Predmetom prevodu podľa tohto zákona mohli byť hnutelné a nehnuteľné veci, ktoré ako majetková podstata prevádzkových častí organizácií pôsobiacich v oblasti služieb, obchodu a inej než poľnohospodárskej výroby tvorili alebo mohli tvoriť súbor, ktorý bol ucelenou hospodárskou alebo majetkovou jednotkou (prevádzkovou jednotkou). V zmysle § 4 tohto zákona organizácie predávali prevádzkové jednotky vo verejnej dražbe, ktorú organizovali príslušné orgány Slovenskej republiky. Tieto orgány mali vyhotoviť a potvrdiť zoznamy prevádzkových jednotiek ponúknutých na predaj. Zákonom SNR č. 474/1990 Zb. o pôsobnosti orgánov Slovenskej republiky vo veciach prevodov vlastníctva štátu k niektorým veciam na iné právnické alebo fyzické osoby bolo stanovené, že v uvedených veciach je príslušné Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky a komisie pre privatizáciu národného majetku.

Dražbu v zmysle zákona č. 427/1990 Zb. bolo treba považovať za spôsob uzavretia zmluvy, teda za obojstranný právny úkon zložený z dvoch vzájomných a obsahovo zhodných prejavov vôle dvoch strán, pričom dražbou dochádzalo k úplatnému prevodu vecí vo vlastníctve štátu. Právny vzťah vzniklý na základe tohto zákona bol vzťahom súkromnoprávnym. Vlastníctvo nadobúdané vo verejnej dražbe sa uskutočňovalo prijatím ponuky, teda zmluvou, kde štát bol len stranou a kde príklep bol akceptáciou ponuky. Rozhodovanie štátu podľa tohto privatizačného predpisu o vyhotovení zoznamu prevádzkových jednotiek zaradených do verejnej dražby nebolo rozhodovaním štátu ako nositeľa verejnej moci, ale rozhodovaním štátu ako doterajšieho vlastníka majetku o tom, akým spôsobom s ním naloží. Ak štát podľa zákona č. 427/1990 Zb. vystupoval ako vlastník a so svojím vlastníctvom disponoval v rámci súkromnoprávneho vzťahu, v prípade nesprávneho postupu jeho orgánov (napr. nesprávnym zaradením prevádzkovej jednotky do dražby) nebolo možné posudzovať prípadnú zodpovednosť štátu za škodu podľa vtedy platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím

orgánu štátu alebo nesprávnym úradným postupom, ale podľa všeobecných predpisov. Vzhľadom na to, že orgány štátu v súvislosti s organizovaním dražby v zmysle zákona č. 427/1990 Zb. len vykonávali pôsobnosť zverenú im zákonom v mene štátu ako účastníka súkromnoprávneho vzťahu, neprichádzala do úvahy ich samostatná zodpovednosť (ako právnických osôb) za škodu spôsobenú prípadným nesprávnym postupom pri organizovaní dražby s následkom jej neplatnosti a teda ich pasívna legitímácia v spore o náhradu spôsobenej škody. Pasívne legitimovaným subjektom v takomto spore mohol byť len štát ako účastník neplatného právneho úkonu.

V prejednávanej veci žalobkyňa neoznačila za žalovaného štát, ale orgán štátu, ktorý, vychádzajúc z už uvedeného, nebol v konaní pasívne legitimovaný a teda nebol nositeľom povinnosti vyplývajúcej z prípadného zodpovednostného vzťahu. Rozsudok odvolacieho súdu, pokiaľ ním bola žaloba zamietnutá, bol preto z tohto dôvodu správny. Dovolací súd preto dovolanie žalobkyne smerujúce proti správne mu rozsudku odvolacieho súdu zamietol (§ 243b ods. 1 veta pred bodkočiarkou O.s.p.).

Úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože mu v súvislosti s ním žiadne nevznikli.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. augusta 2008

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová